

Bönsöndagen

Predikan 2026-05-10

Kyrkoherde emeritus Sten Rydh, Evangelisk-lutherska kyrkan i Sverige.

Dagens ämne: Bönen.

Epistel: Ef. 3:13–21. Evangelium: Joh. 16:23–33.

I Guds, Faderns + och Sonens och den Helige Andes, namn. Amen.

Bön. Käre himmelske Fader! Vi tackar dig att du genom dopet och tron också har skänkt oss bönen gåva. Lär oss att bedja så att vi andligen växer till mer och mer och slutligen tillsammans med änglarna och alla de heliga får lovsjunga dig inför den himmelska tronen. Genom Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. Amen.

Predikotext 3:e årg.: Luk. 11:1–13.

1 En gång var Jesus på en plats och bad. När han hade slutat, sade en av hans lärjungar till honom: ”Herre, lär oss att be, liksom Johannes lärde sina lärjungar.” 2 Då sade han till dem: ”När ni ber, ska ni säga: Far, låt ditt namn bli helgat. Låt ditt rike komma. 3 Ge oss var dag vårt dagliga bröd. 4 Och förlåt oss våra synder, för också vi förlåter var och en som står i skuld till oss. Och för oss inte in i frestelse.”

5 Han sade till dem: ”Om någon av er har en vän och går till honom mitt i natten och säger: Käre vän, låna mig tre bröd, 6 för en vän som är på resa har kommit till mig och jag har inget att sätta fram åt honom – 7 vem av er skulle då få till svar där inifrån: Stör mig inte! Dörren är redan låst och mina barn och jag har gått och lagt oss. Jag kan inte gå upp och ge dig något. 8 Jag säger er: Även om han inte skulle gå upp och ge honom något för att det är hans vän, så kommer han att gå upp och ge honom allt han behöver för att han är så oförskämt djärv.

9 Och jag säger er: Be, och ni ska få. Sök, och ni ska finna. Bulta, och dörren ska öppnas för er. 10 För var och en som ber, han får, och den som söker, han finner, och för den som bultar ska dörren öppnas. 11 Finns det någon far bland er som ger sin son en orm när han ber om en fisk? 12 Eller en skorpion när han ber om ett ägg? 13 Om nu ni som är onda förstår att ge goda gåvor till era barn, hur mycket mer ska då inte er Far i himlen ge den helige Ande åt dem som ber honom?”

Denna söndags ämne är bönen. Det är då fråga om den kristna bönen, som är en följd av tron på Jesus och hans försoning. Den helige Ande föder oss på nytt genom dopet och ger oss bönen ande. Bönen är därför en gåva av Gud som vi inte kan ta oss själva. Det är när vi hör det glada budskapet om Jesus och frälsningen från synden som vi i vår ande börjar ropa till Gud och tala med honom. Vi ber om olika saker och tackar honom för hans gåvor och välsignelser. När vi kommer in i svåra situationer och lidanden får vi hjälp av Gud genom bönen. Han är ju en kär fader som hjälper oss i all nöd. Vi får be till vilken person som helst i den heliga Treenigheten, till Fadern, Sonen eller Anden. Avgörande är att bönen grundar sig på det kristna budskapet och Jesu egen befallning och hans löfte om bönhörelse.

Men det finns också ett annat slags böner som inte är kristna. Det är böner inom andra religioner eller hos världsliga människor. Inom de främmande religionerna anropar man olika avgudar och har ofta långa och intensiva böner till dem. Och även moderna, sekulariserade människor kan ibland ropa till Gud, särskilt om de hamnar i svår nöd. Men alla dessa böner saknar det viktigaste. Man har inte lärt känna vem den sanna Guden är. Man känner inte den Gud man ber till. Man vet inte hurdan han verkligen är. Man har gjort sig egna föreställningar om Gud som utgår från att Gud ”kanske” hör våra böner om vi gör tillräckligt många och goda gärningar eller ropar tillräckligt länge, intensivt och uthålligt. Man talar ibland också om att någon som blivit räddad undan olycka och död har haft

”änglavakt”. Men sådana böner som sker innan man lärt känna Gud är ovissa. Det är som när man i Aten hade ett altare ”till en okänd Gud”. Bibeln säger tydligt att Gud inte alls hör de ogudaktigas böner. Visst vet Gud vad alla dessa människor ropar och önskar i sina böner. Gud vet ju allt. Och Gud vill att alla ska bli frälsta. Men det sker endast genom evangelium. När man ännu inte lärt känna Kristus är alla sådana böner förgäves. Bibeln säger: *”Nej, Gud hör inte på tomma böner, den Allsmäktige bryr sig inte om det”* (Job 35:13). När folket lämnade Gud och gick sina egna vägar står det: *”Herre Gud Sebaot, hur länge ska din vrede ryka mot ditt folks bön?”* (Ps. 80:5). *”Om någon vänder bort sitt öra och inte vill höra lagen, då är också hans bön avskyvärd”* (Ords. 28:9). Och när folket gjorde templet till en marknadsplats där man köpte och sålde allt möjligt sade Jesus: *”Det står skrivet: Mitt hus ska kallas ett bönenas hus. Men ni har gjort det till ett rövarnäste!”* (Matt. 21:13, Jes. 56:7, Jer. 7:11).

Den kristna bönen är helt annorlunda. Låt oss lyssna på några av de viktiga orden om bönen ur denna söndags texter. I episteln skriver Paulus: *”Därför böjer jag mina knän inför Fadern, han från vilken allt som kallas far i himlen och på jorden har sitt namn. Jag ber att han i sin härlighets rikedom ska ge kraft och styrka åt er inre människa genom sin Ande, att Kristus genom tron ska bo i era hjärtan och att ni ska bli rotade och grundade i kärleken”* (Ef. 3:14–17). Paulus hade lärt känna Gud som en god och kärleksfull fader. Det skedde när han mötte Jesus på vägen till Damaskus. Som farisé hade han förföljt Jesus och tagit många kristna till fånga. Men när han förstod att Jesus var Guds Son, uppstånden från de döda och hela världens frälsare, då tändes bönen i hans hjärta. Gud sade till Ananias: *”Res dig och gå till Raka gatan och fråga i Judas hus efter en som heter Saulus från Tarsus, för han ber”* (Apg. 9:11). Genom tron på Jesus började Paulus (Saulus) bedja och blev sedan döpt. Under hela hans följande kristna liv stod bönen i centrum. Det ser vi i alla Paulus brev. Han ber i episteltexten att de kristna ska få välsignelse i hjärtat så att de genom tron får se och uppleva Guds Andes rikedom och härlighet och att därmed också Guds kärlek kommer in i deras liv mer och mer. Det är detta vi också ber om i ”Fader vår” genom bönepunkterna: *”Helgat varde ditt namn! Tillkomme ditt rike! Ske din vilja.”*

I evangelietexten lovar Jesus att han ska höra alla våra böner. Han säger: *”Vad ni ber Fadern om i mitt namn, det ska han ge er. Hittills har ni inte bätt om något i mitt namn. Be och ni ska få, så att er glädje blir fullkomlig”* (Joh. 16:23f). Att be i Jesu namn är att be till Fadern i tron på Kristi försoning och förlåtelse. Det är synden som hindrar vår bön. Men genom syndernas förlåtele öppnas vägen till Gud. När vi därför tror och litar på att alla våra synder är förlättna för Kristi skull, är också vägen till Fadern öppen. Då får vi samtala med Gud som vår käre Far i himlen och veta att han för Kristi skull hör alla våra böner.

I vår predikotext hos Lukas lär oss Jesus att bedja genom bönen ”Fader vår”. Här är den bönen något kortare än hos Matteus. Luther betonar i lilla katekesen hur oerhört viktig bönen ”Fader vår” är. Den består av sju olika bönepunkter och tanken är att man stannar upp inför varje bönepunkt och tänker igenom hur mycket den innehåller. Om vi t.ex. tar den första bönen lyder den: *”Far, låt ditt namn bli helgat”* (v 2). Luthers förklaring lyder: *”Vad är det? Svar: Guds namn är heligt i sig självt. Men i denna bön ber vi, att det ska hållas heligt även hos oss. Hur sker det? Det sker när Guds ord lärs rent och klart och vi lever heligt efter det som Guds barn. Hjälp oss att tro och leva så, käre Far i himlen! Men den som lär och lever i strid mot Guds ord, han vanäror Guds namn bland oss. Bevara oss för detta, himmelske Far!”*

När vi ber till Fadern om att hans namn ska bli helgat är detta en alldeles särskild bön. Vi ber då att Guds namn som är heligt i sig självt också ska vara heligt hos oss i våra liv. Gud ska komma först i allt vad vi gör. Hans namn skall äras och hedras över allting. Men hur sker det? Jo, därigenom att Guds ord först och främst lärs rent och klart hos oss var och en. Vi ber att vi ska få nåd att lära känna Bibeln och hela dess budskap. Men inte bara lära känna budskapet, utan också tro på allt vad Bibeln lär och leva efter det. Det är en stor skillnad

mellan att känna till något och att ha något som sin ledstjärna för hela livet, dag för dag. Att hålla Guds namn heligt är att vi låter Bibeln vara som en kompass som visar oss vägen varje dag. För att vi ska känna till Guds ord väl och tro på det måste vi framför alltid flitigt läsa det genom dagligt bibelstudium och bön. Sedan ska vi besöka våra gudstjänster och noga lyssna på predikan och den undervisning som psalmerna och liturgin ger. Genom att vi också brukar både bikten och nattvarden och lever i vårt dop helgar vi Guds namn. I hemmet har vi andakter och bordsböner och vi kan läsa goda andaktsböcker. Till detta hör också att vi tar oss till vara för de många falska lärorna som finns i vår tid runtomkring oss. Det kan vara genom en felaktig undervisning inom vissa kyrkor och samfund men också genom alla möjliga obibliska uppfattningar som möter oss i det moderna samhället, i skolan eller på arbetsplatsen. I det fallet helgar vi Guds namn genom att inte tro på sådant som strider mot Bibeln. Luther säger: *”Men den som lär och lever i strid mot Guds ord, han vanärrar Guds namn bland oss. Bevara oss för detta, himmelske Far!”*

På samma sätt som vi här har stannat inför en enda bönepunkt i Fader vår kan vi sedan stanna inför alla de övriga. Man kan t.ex. ha fokus på en bönepunkt under en hel vecka och sedan fortsätta med nästa. Det gäller att inte missbruka ”Fader vår” genom att bara rabbla den utan eftertanke. Jesus lär oss här att bedja om allting vi behöver för att leva som kristna i detta livet på jorden och för att bli evigt saliga i himlen.

När vi så har förstått vad vi ska bedja om gäller det att också bruka bönen flitigt. Bönen ska vara de kristnas dagliga arbete. Luther säger: En skomakare gör skor, en kristen beder! Jesus säger i vår text: *”Be, och ni ska få. Sök, och ni ska finna. Bulta, och dörren ska öppnas för er. För var och en som ber, han får, och den som söker, han finner, och för den som bultar ska dörren öppnas”* (Luk. 11:9f). Detta visar oss att vi ska be samma bön om och om igen och vara uthålliga i bönen. Det beror inte på att Gud skulle höra vår bön bättre om vi är uthålliga. Redan innan vi ber hör han våra böner, säger Bibeln: *”Det skall ske att innan de ropar skall jag svara, medan de ännu talar skall jag höra”* (Jes. 65:24). Orsaken till att vi ska vara uthålliga är istället att Gud vet att vi behöver känna vår egen oförmåga och uppleva vår nöd innan han bönhör oss. Om Gud alltid direkt skulle ge oss vad vi ber om skulle vi säkert bli högmodiga och uppblåsta. Istället vill Gud göra oss ödmjuka och villrådiga, bekymrade och oroliga, nedslagna och bedrövade. *”Hur kan han lära dig bedja, om icke genom nöd och genom allt som nu har prövat din kraft?”* (Job 36:19 äldre övers.) När vi då ändå i tro fortsätter att ropa till honom lär han oss att bedja på rätt sätt och uppfyller våra böner. Men han gör det alltid på sitt eget sätt. Ibland svarar han nej, när han vet att detta är vad vi bäst behöver. Men andra gånger ger han oss precis det vi har bett om, kanske under en mycket lång tid. Det är då viktigt att vi också tackar Gud för bönhörelsen och förstår att väldigt mycket av det goda som möter oss varje dag är ett svar på våra böner och även på andra människors förböner.

Synden gör oss tröga och lata i bönen. Djävulen vill helst att vi helt ska glömma bort att använda bönen och Guds ord. Han vet att han lättast övervinner oss om vi slutar att bedja, tacka och lovprisa Gud. Därför ska vi varje dag göra som apostlarna i vår text och säga: *”Herre, lär oss att be”* (v 1).

Amen.

Bön. Lovad vare Gud och välsignad i evighet, som med sitt ord har tröstat, lärt, förmanat och varnat oss. Hans helige Ande stadfäste ordet i våra hjärtan, att vi inte må vara glömska hörare, utan ordets görare, och så dagligen tillväxa i tro, hopp, kärlek och tålmod intill änden, och bli evigt saliga. Genom Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. Amen.